

Managementsamenvatting

Managementsamenvatting

Met deze Jaarstukken 2020 verantwoordt het College van burgemeester en wethouders het inhoudelijk en financieel beleid uit de Begroting 2020. De jaarrekening is onderdeel van de jaarstukken en gemaakt volgens de richtlijnen BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de financiële verordening Gemeente Breda (ex artikel 212 Gemeentewet).

ONTWIKKELINGEN 2020

Hard op weg om onze ambities uit het bestuursakkoord 'Lef en Liefde' te realiseren, was daar in 2020 het coronavirus. Waar het in eerste instantie nog ver van ons vandaan leek, kwam het al snel dichterbij. Het virus nam de wereld voor de rest van het jaar in haar greep. Een ongekende crisis. Misschien wel de grootste voor Nederland in vreedstijd. In Breda was dat niet anders. Het jaar 2020 bracht veel onzekerheid en was voor velen zwaar. Mensen werden ziek en verloren dierbaren. Onze zorgmedewerkers stonden in de frontlinie. Scholen, winkels, horeca, bedrijven, theaters, sportclubs en andere niet essentiële instellingen gingen dicht. Ook nu nog hebben lockdowns en de coronamaatregelen enorm effect op onze lokale economie en maatschappelijk leven. Ons sociaal leven verschaalt, wat soms tot vereenzaming leidt. Mensen zagen hun inkomen fors teruglopen, raakten hun baan kwijt of hadden veel onzekerheid over hun inkomen. Bij kwetsbaren en ouderen in Breda, maar ook bij jongeren. Maar ook zagen we in 2020 de veerkracht en creativiteit van onze stad en dorpen. Inwoners met oog voor elkaar boden elkaar een helpende hand en blijven dit doen. Samen zetten we ons op allerlei manieren in om het coronavirus en haar impact in te dammen. En samen houden we hoop. Want inmiddels zien we de eerste lichtpuntjes, die straks voor een open samenleving zorgen. Verschillende pilots en fieldlabs geven hoopvolle resultaten. Ook zien we de effecten van het vaccinatieprogramma. Het vertrouwen is rotsvast: samen komen we hier uit.

In 2020 zetten we de schouders eronder, samen met partners in de stad. We kwamen met lokale maatregelenpakketten als ondersteuning voor inwoners, bedrijven en instellingen. De eerste 2 steunpakketten boden vooral hulp en (financiële) verlichting voor voortbestaan van ondernemingen en organisaties, behoud van werkgelegenheid en behoud van sociaal-maatschappelijke structuren in de stad. Het 3e maatregelenpakket was meer gericht op het aanpassen aan de nieuwe situatie. De focus verschoof van ondersteunen naar investeren. Er tekenden zich 3 grote thema's af voor de stad en de effecten van corona: werken, recreëren en (buiten) ontmoeten.

Het afgelopen jaar waren we continu en intensief in gesprek met de partners in de stad. Samen zochten we naar mogelijkheden voor onder meer: horeca en retail, scholen en opvang, culturele partners, sportverenigingen, kwetsbaren in de stad via zorgaanbieders, organisatoren van evenementen, maatschappelijke organisaties en dorp- en wijkcentra. En met resultaat. Zie het investeringsplan middellange termijn. Maar ook verruimen van terrassen, afspraken over huurkortingen voor pandeigenaren en in beeld brengen van kwetsbare kinderen voor noodopvang. We werkten samen met verschillende sectoren. Bijvoorbeeld met het culturele veld werkten we aan een Deltaplan cultuur. In de schoolvakanties organiseerden we activiteiten voor onze jeugd, onder de noemer SummerVibes en WinterChills. We daagden creatieve ondernemers uit om tijdens Unlock Challenges mee te denken over werkbare coronaproof oplossingen. Voor zorg zetten we een versnelling in, samen met onder meer de Bredase horeca.

Naast alle inzet om de gevolgen van de coronacrisis in te perken, zetten we in 2020 ook belangrijke stappen in de uitvoering van het bestuursakkoord Lef en Liefde. Hieronder passeren deze programma's de revue.

OPVALLENDE RESULTATEN 2020 PER PROGRAMMA

Vitaal en Sociaal Breda

Samen voor onze toekomst

Met de meeste Bredase kinderen gaat het goed. We steken veel energie in:

- Jeugdparticipatie;
- Spelen;
- Gezond leven;

- Onderwijs en veiligheid;
- Goede basisvoorzieningen waar iedereen gebruik van kan maken.

Wanneer kinderen en opvoeders problemen niet zelf kunnen oplossen, is jeugdhulp beschikbaar. Bedoeld om het gewone leven weer zo snel mogelijk op te pakken. Dat staat centraal in ons nieuwe beleid Samen voor onze toekomst, beleid jeugd(hulp) 2020-2023.

Beweging naar de Voorkant

In 2020 werden de eindresultaten van het project Beweging naar de Voorkant bekend. We ontdekten in het project dat we door beter samen te werken en goed in gesprek te gaan met hulpvragers regelmatig andere oplossingen vonden dan een standaard-maatwerkvoorziening. Oplossingen waarover hulpvragers vaak net zo of meer tevreden waren, en die tegelijkertijd goedkoper zijn voor de gemeente. Met de resultaten van het project in de hand legden we in 2020 de basis om deze werkwijze in een heel stadskwadrant in te voeren in 2021. Met het uiteindelijke doel om in 2022 in heel de stad te werken vanuit de beweging naar de voorkant.

Lokaal Preventieakkoord

Verschillende organisaties en professionals maakten samen afspraken over hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan een gezonde leef- en werkomgeving en het voorkomen en tegengaan van overgewicht. Huisartsen, kinderopvang, bedrijven, jeugdwerkers, zorg- en welzijnsorganisaties, sportaanbieders en voedingsdeskundigen droegen bij aan een gezonde leef- en werkomgeving en voorkomen en tegengaan van overgewicht. Partijen verbonden zich officieel aan 28 werkafspraken met ondertekening van het Bredaas Lokaal Preventieakkoord.

Werken (aan geldzorgen) loont

In het nieuwe plan Werken (aan geldzorgen) loont ligt de focus op kinderen, jongeren zonder startkwalificatie, werkende armen, ZZP'ers en ouderen. We gooien armoede- en schuldbeleid over een andere boeg door:

- Verhogen toegang voor verschillende regelingen van 110% naar 120% van het wettelijk minimum inkomen;
- Een schuldenafkoopfonds voor afkopen kleine schulden;
- Een financieel expertisecentrum.

Pact wonen/zorg

Iedereen in Breda moet fantastisch wonen en blijven wonen. Ook wie zorg nodig heeft door ziekte, beperking of ouderdom. Dat vraagt om vitale wijken en dorpen en vitale inwoners. Met aandacht voor wie dat extra steuntje in de rug nodig heeft. Verschillende partners in de stad sloegen de handen ineen. Zij maakten een programmaplan (Pact wonen/zorg) wat ze de komende jaren samen uitwerken.

Project de Cirkel is Rond

Positieve resultaten voor het project De Cirkel is Rond, onze innovatieve aanpak van huiselijk geweld met als doel cliënten beter te kunnen helpen door de inzet van ervaringsdeskundigen en de teams van Veilig Thuis West-Brabant en Vrouwenopvang Safegroup. Een recente evaluatie laat nadrukkelijk de hoge waardering zien voor de inzet van ervaringsdeskundigheid. We zijn dan ook van plan deze inzet structureel te borgen.

Regenboogaanpak

Als regenbooggemeente blijven we ons onverminderd inzetten voor LHBTI-inwoners. We bevorderen actief sociale acceptatie, weerbaarheid en veiligheid. Dat doen we door ontmoeting, voorlichting in het onderwijs, acceptatie in zorg en welzijn, veiligheid in de wijk, zichtbaarheid in de stad en bij events. Zichtbare mijlpalen waren onder andere de onthulling van een speciale Blind Wall in de Nieuwe Veste, met als thema inclusiviteit. En een unieke Regenboogbank in Park Valkenberg. Op paarse vrijdag hesen ruim 20 VO-, mbo- en hbo scholen de regenboogvlag en was er binnen het onderwijs volop aandacht voor LHBTI-emancipatie.

Integratie ATEA – gemeentelijke organisatie

In 2020 vervlochten de gemeente en ATEA. Kennis en expertise werden samengebracht zodat SW medewerkers, maar ook medewerkers Beschut Werk en eigenlijk alle inwoners van Breda, die wat extra ondersteuning nodig hebben, kunnen werken naar vermogen. De vervlechting zorgt voor betere ondersteuning en onderling kansen benutten. Doordat we alle kennis en

ervaring van de afdelingen Participatie van de gemeente Breda en ATEA bundelen kunnen we nu én in de toekomst een goede ondersteuning bieden. Medewerkers met en zonder afstand tot de arbeidsmarkt werken met en naast elkaar. Bijvoorbeeld bij de afdelingen Uitvoering (groen), Servicecentrum (schoonmaak), Parkeerbedrijf (fietsenstallingen en rondvaartboten) en Afvalservice (Vindingrijk).

Juzt

Eind november 2019 besloten de Raad van Bestuur en Raad van Toezicht om de activiteiten van Stichting Juzt te staken. Per 1 april 2020 is de zorg volledig overgedragen aan andere zorgaanbieders. Zorgcontinuïteit stond hier centraal. De jeugdhulpregio West-Brabant West, West-Brabant Oost en het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport maakten afspraken over bijdragen en liquiditeitssteun. Zo maakten zij afbouw en overdracht mogelijk. Er resteert nog 1 vastgoedobject in 2021. Na de verkoop volgt liquidatie van de stichting.

Veel dorps- en wijkinitiatieven

Ondanks corona groeide het aantal wijkdeals fors in 2020. 50 nieuwe wijkdeals waarbij bewoners zich intensief inzetten voor verbetering en vaak vergroening van hun eigen buurt of wijk. Ook waren er 144 aanvragen voor initiatieven bij de dorps- en wijkplatforms. In Bavel werd het instrument Breda Begroot onder de noemer Bavel2030 onverminderd doorgezet. Digitaal werkten 1000 bewoners mee aan nieuwe plannen in het dorp. De bewonersgroep die ontstaan is bij aanpak Breda Begroot in de Blauwe Kei werkte een plan uit voor een nieuw Erasmusplein, en een soortgelijk burgerinitiatief zorgde in Teteringen voor breed draagvlak voor een nieuwe invulling van het Willem-Alexanderplein.

Ondernemend Breda

Aankoop voormalig CSM-terrein

Provincie Noord-Brabant en Gemeente Breda bereikten overeenstemming met eigenaar Corbion over de voorwaarden voor aankoop van het voormalig CSM-terrein. De goede ligging maakt realisatie mogelijk van een grootstedelijk district met gemengde functies van internationale allure. Het terrein is een essentiële schakel tussen het zuiden en het noorden van de stad. Dit past binnen de ambities van CrossMark en de Verbeter Breda-gedachte. Ruimtelijke ontwikkelingen in dit deel van de stad gebruiken we als katalysator voor het streven naar een open en ongedeelde stad. Ook levert het een substantiële bijdrage aan de woningbouwopgave. Het terrein biedt bovendien kansen voor nieuwe economische, culturele en leisure functies. Tot slot is de locatie geschikt voor waterbergingsopgave van CrossMark, verbetering stedelijk watersysteem 'Zoete Delta' ecologische verbinding tussen Noord en Zuid Breda.

Masterplan Digitalisering

Met Breda (het Masterplan Digitalisering) gaat Breda voor digitale techniek. Het biedt nieuwe oplossingen, stimuleert innovatie, zorgt voor meer werkgelegenheid, betere en efficiëntere zorg, krachtig en flexibel onderwijs, gerichtere communicatie en een schonere, veiligere stad. Tegelijkertijd roept digitalisering ook allerlei vragen op. De kern van het Masterplan Digitalisering is dat Breda bewust investeert in digitalisering. Onderscheidend is dat Breda bewust kiest voor slow living als tegenhanger van de razendsnelle wereld.

Opbrengst van de 100-dagen aanpak

In 2020 gingen we door met de Bredase 100 dagen aanpak, versnelling bouwproductie. Doel van deze aanpak is samenbrengen van actieve marktpartijen/eigenaren per locatie. Zo verkennen we de mogelijkheden voor versneld invullen van de kwantitatieve- en kwalitatieve woningbouwopgave uit het bestuursakkoord Lef en Liefde. In 2020 werkten we voortvarend aan 10 woningbouwlocaties en is de 100 dagen aanpak (verkenningfase) voor alle locaties afgerond.

Erfgoedvisie

De erfgoedvisie Grondstof voor de Toekomst 2020 heeft een brede benadering van erfgoed. In de 4 hoofddoelen ligt de focus op de Collectie Breda:

- Versterken erfgoedbeleving en vergroten toegankelijkheid erfgoed voor bewoners en bezoekers;
- Zoveel mogelijk kennis vergaren over Bredaas erfgoed en delen met de stad;
- Zorgvuldig behoud, beheer en bescherming erfgoed;
- Erfgoed als onderlegger voor (her)ontwikkeling fysieke leefomgeving.

Herijking evenementenbeleid

In 2020 herijkten we het evenementenbeleid. De nieuwe nota biedt een helder kader voor evenementen, om elkaar te blijven ontmoeten en samen te genieten van onze mooie stad. De nota schept duidelijkheid voor iedereen. Ze brengt balans in de belangen van gemeente, organisatoren, bewoners, bezoekers, ondernemers en belangenverenigingen. Breda wil een bruisende stad zijn en blijven, voor verrassende verbindingen. Een stad met een blijvende balans in levendigheid en leefbaarheid.

Leegstaande panden tot leven brengen

Samen met eigenaren en makelaars brengen we leegstaande panden in de binnenstad tot leven. Etalages beplakken met levensgrote foto's die Bredanaars van hun mooie stad maken. De foto's hebben een QR-code voor contactgegevens van het pand. Zo houden we in de coronacrisis de beleving en aantrekkelijkheid van de binnenstad op niveau. De verwachting is dat dit leidt tot meer verhuur of verkoop.

Uitvoeringsprogramma's cultuur

Na rondetafelgesprekken met stakeholders resulteerde de Cultuurvisie 2019-2024 in 6 uitvoeringsprogramma's. De cultuurvisie geeft invulling aan onze ambities van het 'Verhaal van Breda' en doet recht aan Bredase kunst en cultuur in al zijn rijkdom en verscheidenheid. De titels van de uitvoeringsprogramma's komen overeen met de onderwerpen die in de cultuurvisie de komende 5 jaar de meeste uitvoering vragen. Dit zijn:

- Kunst- en cultuureducatie;
- Amateurkunst;
- Versterken keten beeldende kunst, muziek en podiumkunsten;
- Urban sports & culture;
- Internationalisering;
- Kunst en cultuur in publieke ruimte.

Regionale samenwerking

Onze samenwerkingen in de regio bewegen volop. Zo onderzoeken we kansen voor nauwere samenwerking binnen de Baronie. We spraken met het Rijk af om te komen tot een Verstedelijkingsakkoord stedelijke regio Breda Tilburg, op de punten wonen, ruimte en infrastructuur. De 10 Baronie gemeenten kwamen tot een Regionale Investerings Agenda (RIA). Afstemming tussen gemeenten in eenzelfde woningmarktgebied is cruciaal voor vraag en aanbod en optimaal gebruik van de kwaliteiten van het gebied. Het draagt bij aan het verhogen van onze bestuurlijke slagkracht die ons helpt om onze positie als 9e stad van Nederland nog verder uit te bouwen.

Duurzaam wonen in Breda

Mobiliteitsvisie

Balans tussen vervoersvormen, reistijd en leefbaarheid is de insteek van de nieuwe mobiliteitsvisie: meer ruimte voor fietsers en voetgangers binnen de singels en in de binnenstad blijft ruimte voor de auto. Het autoverkeer op de hoofdroutes in en rondom Breda moet vlotjes doorrijden en in de binnenstad en bij woongebieden ontwikkelen we verblijfsgebieden waar langzaam verkeer prioriteit heeft. De leidende principes zijn: het nabijheidsprincipe (de afstand is bepalend voor keuze vervoersmiddel), slimmer gebruik van en balans brengen in de openbare ruimte, en Flatten the Curve.

Noordelijke Rondweg

De vastgestelde visie Noordelijke Rondweg (NRW) is de volgende stap in de aanpak van de NRW. De lobby voor cofinanciering door EU, Rijk en Provincie kan beginnen. Er is een forse ingreep nodig om de stad van morgen duurzaam aantrekkelijk te houden en ruimte te maken voor ontwikkelingen en ambities. Deze transformatie is een unieke kans voor opheffen van de NRW als barrière en voor een betere leef-kwaliteit in die omgeving. Een goed functionerende NRW is belangrijk voor de bereikbaarheid van onze economische voorzieningen en helpt ons in het sturen op minder verkeer in de binnenstad.

Verbeter Breda

Met het programma Verbeter Breda investeren we in een verbonden stad, waar iedereen vooruit kan en bewoners zich veilig

voelen. Een stad voor gelijke kansen en toekomst voor de jeugd. Iedere wijk een eigen identiteit en elke Bredanaar profiteert van de vooruitgang. We zoeken actief verbinding tussen kwetsbare wijken als in Breda Noord en nieuwe wijken als CrossMark. Samen met onze partners werkten we aan het programma Verbeter Breda.

Natuurontwikkeling

In 2020 zetten we sterk in op verwerven van percelen voor omzetten naar natuur. Locaties in de Lage Vuchtpolder voor een sterk weidevogelgebied en in Ulvenhout voor versterking van het bos. In Bavel begonnen we met aanleggen van leefgebieden voor de boomkikker. Op de singels en Gilzeweg kwamen faunapassages voor een beter leefgebied voor flora en fauna. Bij het sportterrein Jeka zijn omliggende gebieden heringericht en Luciapark kreeg een facelift. Breda introduceerde zijn eigen groenkaart om het groene karakter van de stad te benadrukken. Zo werken we actief aan onze 'Groen' ambitie om de eerste stad in een park te worden.

Aardgasvrije wijken en dorpen

De raad besluit in 2021 wat tot 2030 de eerste aardgasvrije wijken/gebieden zijn. De grootste opgave zit in de bestaande wijken. Dat vraagt goede strategie en slimme keuzes. Het project Wijkenergieplannen werkt hier sinds 2018 aan, samen met maatschappelijke partners. Op basis van de pilots Hoge Vught en Fellenoord Gasthuisvelden begonnen we met de Transitievisie warmte. Onderlegger is de in 2020 gestarte ontwikkeling van een datagedreven dashboard.

Beleidskader CPO

Breda stimuleert met het vaststellen van beleid Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Zo kunnen we dit later in bestemmingsplannen opnemen. CPO-beleid kan een ontwikkelaar verplichten bij nieuwbouw en transformaties van gebouwen op die grond ook CPO te realiseren. Het sluit aan bij onze ambitie voor 6.000 woningen, betaalbaar en voor iedere doelgroep.

Invoering gereguleerd parkeren Zandberg

Een groot deel van de wijken rond het centrum kent al jaren verhoogde parkeerdruk. In februari 2020 viel het besluit over direct aanwijzen gereguleerd parkeren in Zandberg. Samen met de klankbordgroep van bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden uit de wijk, gingen we met dit besluit aan de slag. Er volgde een definitief besluit: gereguleerd parkeren in Zandberg per 1 december 2020.

Basis op orde in Breda

Talentencentrum

Met onderwijsinstelling Curio tekenden we de samenwerkingsovereenkomst voor de realisatie van het Talentencentrum. In het toekomstige multifunctionele sportcentrum met indoor atletiekfaciliteiten voor Zuidwest Nederland gaan sporters trainen op hoger niveau of spelen er wedstrijden. Onze ambitie is talentvolle sporters, met of zonder beperking, die zich zoveel mogelijk in de eigen regio ontwikkelen. De buitenruimte van het complex krijgt een inrichting die sport- en beweegactiviteiten stimuleert, ook voor bewoners van de Hoge Vucht.

Toekomstbestendig maken Afvalservice

De financiële situatie van Afvalservice vroeg in 2020 om inhoudelijke en financiële keuzes om in 2021 het structurele exploitatietekort terug te dringen. Er ligt een toekomstscenario, op basis van een quick scan van de Rekenkamer Breda, evaluatie van VANG en een gemeentelijk scenario-onderzoek. De notitie Naar een duurzaam financieel Afvalservice is betrokken bij de behandeling van de begroting 2021. De voorgestelde strategie is de komende jaren intensief lokaal, regionaal en landelijk samenwerken aan preventie, afvalreductie, circulariteit en een schone stad. En investeren in slimme bedrijfsvoering.

Doorontwikkeling buurtpreventie en aanpak cybercrime

We willen een weerbare stad waar burgers, ondernemers en overheid in hun kracht staan en samen preventief werken aan een veilig woon- en vestigingsklimaat. Het cluster Weerbare Stad hebben we opgericht als ondersteuning van burgers en ondernemers in participatie op het gebied van veiligheid. Elke doelgroep heeft een eigen benadering. Onder de paraplu van Weerbare Stad vallen 5 netwerken:

- Buurtpreventie Breda;
- Veilig Ondernemend Breda - Retail;
- Veilig Buitengebied Breda;

- Veilig Ondernemend Breda - Bedrijventerrein;
- Digitaal Vitaal Breda.

Klimaatadaptatie

In 2020 voerden we verschillende activiteiten uit die bijdragen aan het worden en blijven van een leefbare en klimaat bestendige stad. Zo investeerden we in projecten voor het afvoeren van regenwater. We voerden investeringsprojecten uit zoals 'klimaat adaptieve parels' (bijvoorbeeld Nelson Mandelaplein, Parkstraat, Nijverheidsingel). Ook is de waterkwaliteit in de singels onderzocht als opmaat voor het project evenementenwater in de singels en waterpartijen. Er waren verschillende wijkdeals voor vergroening en geveltuintjes, verschillende participatieprojecten zijn gestart en loopt de voorbereiding van Groene Buurtjes Schorsmolen en het vergroenen van bedrijventerreinen. De subsidie Water en Groen was succesvol.

Verduurzaming openbare verlichting

Ruim 25.000 Bredase lantaarnpalen krijgen op basis van het besluit uit 2020 de komende jaren dynamisch aanstuurbare LED-verlichting. In de toekomst zijn deze waar nodig ook af te stemmen op het weer, tijdstip en/of drukte in het verkeer. De gemeente bespaart hiermee fors op energie en daarmee op de energiekosten.

Realisatie Markt Prinsenbeek en Nelson Mandelaplein

In de begroting 2020 zijn er extra investeringsmiddelen beschikbaar gesteld voor het vergroenen van straten, parken en pleinen. Samen met inwoners hebben we gewerkt aan de herinrichting van de Markt in Prinsenbeek en het Nelson Mandelaplein in Tuinzigt. De pleinen zijn groener en leefbaarder.

Organisatie en financiën van Breda

Huisvesting

Vanaf maart 2020 werkten de medewerkers van de gemeente Breda thuis. In korte tijd is ontzettend veel werk verzet om dit mogelijk te maken. Deze manier van werken werd als positief ervaren. Op veel fronten leek het werk sneller te gaan. Uit een enquête bleek dat medewerkers ook na de coronaperiode meer thuis willen werken. De reeds geplande verbouwingen van het Stadskantoor richten zich op mogelijkheden om te ontmoeten en te werken. Ook maakten we het werken in het Stadskantoor veiliger, werden openingstijden aangepast, hygiënemaatregelen getroffen, en in het gehele gebouw schermen en markeringen aangebracht. Om thuis goed en gezond te kunnen werken werden meer dan 350 bureaus en 400 bureaustoelen thuisbezorgd. En headsets en laptops verstrekt. Tot slot werkten medewerkers buiten de organisatie, bijvoorbeeld als gastvrouw/heer in het Amphia ziekenhuis. Maar ook binnen de organisatie werden medewerkers ergens anders ingezet, bijvoorbeeld bij het verwerken van de eerste TOZO-regeling.

FINANCIEEL RESULTAAT 2020

Het resultaat van de jaarrekening 2020 is voor resultaatbestemming € 14,8 miljoen positief. Een positief resultaat in een jaar waarop de uitbraak van corona eind februari 2020 een flinke stempel heeft gedrukt. De gevolgen van corona voor de gemeente Breda worden toegelicht in het hoofdstuk corona. Vanuit het positieve resultaat doen we voorstellen tot resultaatbestemming voor een bedrag van in totaal € 13,5 miljoen. Dit doen we onder andere voor uitkeringen die we in de loop van 2020 vanuit het Rijk hebben ontvangen waarvoor de werkzaamheden in 2021 doorlopen of starten. Na de besluitvorming over deze voorstellen tot resultaatbestemming storten we € 1,3 miljoen in de algemene reserve.

Bedragen x € 1 miljoen

	Jaarrekening 2019	Begroting 2020 vóór wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Jaarrekening 2020
Lasten	676,0	659,0	729,1	727,5
Baten	669,2	656,4	711,3	730,9
Saldo van baten en lasten	-6,8	-2,6	-17,8	3,4
Mutatie reserves	-13,8	-3,3	-21,1	-11,4
Resultaat	7,0	0,7	3,3	14,8
Voorstellen voor resultaatbestemming	-8,8			13,5
Uit / naar algemene reserve	-1,8	0,0	0,0	1,3

Per programma lichten we na de resultaatbestemming de afwijkingen op hoofdlijn toe.

RESULTAATBESTEMMING

We stellen voor een bedrag van € 13,5 miljoen te reserveren voor uitgaven in volgende jaren. Het resterende saldo van € 1,3 miljoen zal worden gestort in de algemene reserve. Hierbij zijn ook, in tegenstelling tot eerdere jaren, voorstellen opgenomen onder de € 0,1 miljoen. Dit betreffen dit jaar uitzonderingen aangezien deze met name corona gerelateerd zijn.

Bedragen x 1 miljoen

Programma	Onderwerp	Voorstel resultaatbestemming
1	Laaggeletterdheid regio (WEB)	0,10
1	Transformatiefonds Jeugd	0,23
1	Regeling vrijwilligersorganisaties corona	0,08
1	Verbouwing Riethil 12 inzake (tijdelijke) dak- en thuislozenopvang	0,57
1	Regionale aanpak huiselijk geweld	0,45
1	Restant corona compensatie huiselijk geweld	0,19
1	Perspectief op Werk Regio West-Brabant	1,15
1	Schuldenaankoopfonds	0,23
1	Vervanging schuldhelpverlening-portaal	0,07
1	Bredapas	0,13
1	Fricatiekosten Atea	0,16
1	"Ondertussenmiddelen" Wet Inburgering	0,21
1	Uitvoeringskosten Tozo i.v.m. besluiten vanuit 2020	0,90
1	Invoeringsbudget nieuwe Wet Inburgering	0,25
2	Rijkscompensatie cultuur corona 2020	0,70
2	Verkenning samenwerking de Baronie	0,10
2	Internationalisering	0,10
2/3	Versnellingsopgave wonen (in reserve)	4,45
3	Werkzaamheden Bolbergseweg (vorm. Grex Gilzerwouwerbeek)	0,44
4	Veilige steden	0,03
4	Experiment Pilot Gesloten Coffeeshops	0,13
4	Samenwerkingsconvenant interventieteams	0,05
4	Donorwet	0,03
4	Meerinkomsten leges	1,12
5	Inhuur Concerncontrol voor controle coronamaatregelen	0,09
5	Huisvesting in 2021 (uit post onvoorzien 2020)	0,13
5	Decembercirculaire 2020	1,40
Totaal		13,5

De voorstellen voor resultaatbestemming zijn voor het grootste deel op activiteiten die niet volledig zijn uitgevoerd in 2020. Voor een fors deel van deze voorstellen geldt dat het gaat om middelen, die in de loop van 2020 vanuit het Rijk zijn ontvangen en waarvan de activiteiten in 2021 worden uitgevoerd. De storting in de reserve woonopgave hangt samen met de

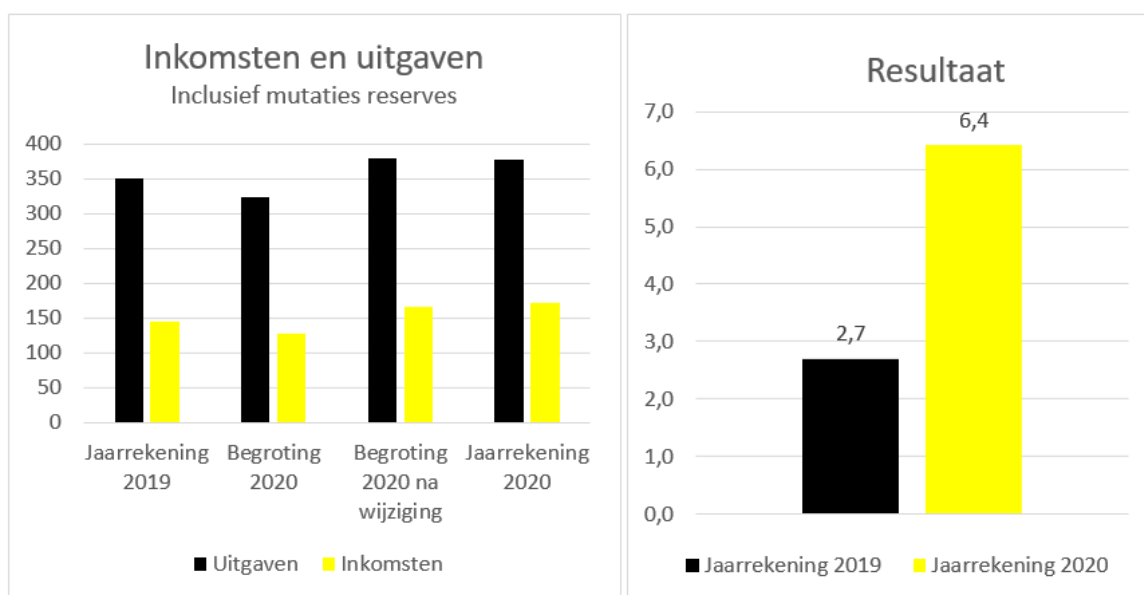
bestemmingsreserve voor de woonopgave ten behoeve van het uitvoeren van de versnellingsopgave. De overheveling meer inkomsten leges komt doordat legesinkomsten (titel 2) in 2020 meer dan kostendekkend zijn. Voor deze onderdelen is maximaal 100% kostendekkendheid het uitgangspunt. Door het overhevelen van de middelen blijven de meer ontvangen leges beschikbaar voor de kosten die nog moeten worden gemaakt met betrekking tot o.a. de verstrekte vergunningen.

FINANCIEEL OVERZICHT PER PROGRAMMA

Er is veel gedaan in 2020, we hebben veel activiteiten uitgevoerd en corona heeft een forse invloed gehad. We geven inzicht in onze inkomsten en uitgaven en lichten we de afwijking ten opzichte van de begroting per programma op hoofdlijnen toe. Het resultaat wordt positief beïnvloed door een aantal incidentele positieve resultaten op het gebied van grondexploitaties en de verkoop van panden en gronden. Daarnaast zitten er structurele negatieve resultaten op het gebied van de uitvoering van de jeugdwet en de wmo. Voor een nadere toelichting wordt in dit hoofdstuk verwezen naar de programmaverantwoording, opgenomen onder het hoofdstuk jaarverslag. Voor een totaalbeeld van de coronaeffecten wordt verwezen naar het hoofdstuk corona.

PROGRAMMA 1 VITAAL EN SOCIAAL

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 6,4 miljoen positief, hiervan is € 4,7 miljoen opgenomen aan verzoeken voor resultaatbestemming.

* De bedragen zijn in € miljoen weergegeven.

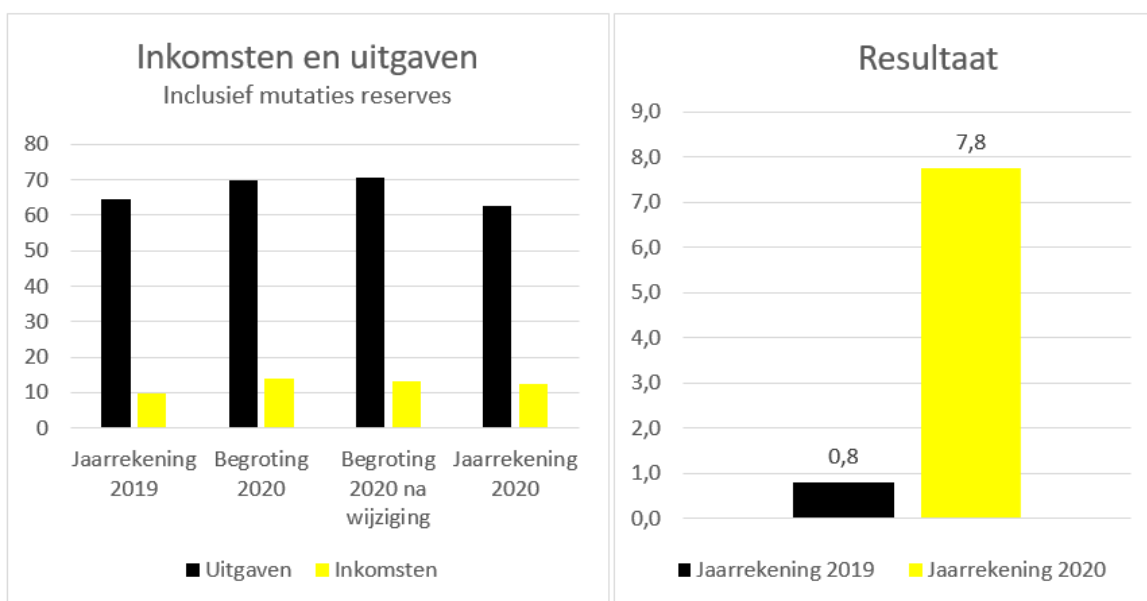
** Links is de ontwikkeling van de inkomsten en uitgaven weergegeven. Het verschil tussen de inkomsten en uitgaven betreft de gemeentefondsuitkering. Het resultaat rechts bestaat uit het resultaat van de jaarrekening 2019/2020 ten opzichte van de begroting 2019/2020 na wijziging.

Het positieve resultaat wordt veroorzaakt door het positieve resultaat op de Wet Buig van € 5,8 miljoen en diverse onderwerpen waarvoor middelen van het Rijk middelen voor zijn ontvangen in 2020 terwijl de activiteit pas in 2021 zal plaatsvinden. Hiervoor wordt bij de resultaatbestemming (in totaliteit € 3,8 miljoen) voorgesteld om over te hevelen naar 2021. Voor Wet Buig geldt dat voor de coronacrisis een positief resultaat verwacht werd van minimaal € 3,5 miljoen. Hierbij werd uitgegaan van een verdere daling van de uitkeringen in 2020. Als gevolg van corona was in het eerste half jaar een lichte stijging waarneembaar en de verwachting was dat deze stijging zich verder zou doorzetten in 2020. Daarom is de prognose bij de bestuursrapportage bijgesteld naar een neutraal resultaat. Door onder andere de landelijke steunpakketten zoals NOW en TOZO en het snelle begeleiden naar werk van mensen die aanklopten bij de gemeente heeft de flinke stijging zich niet voorgedaan. Dit alles heeft voor een positief resultaat gezorgd van € 3,2 miljoen. Daarnaast heeft het Rijk het budget Buig eind 2020 voor Breda € 2,6 miljoen hoger vastgesteld dan het voorlopig budget.

Tekorten zijn er op de onderwerpen jeugdhulp (€ 2,8 miljoen) en de diverse onderdelen van de Wmo (huishoudelijke verzorging, woon- en vervoersvoorzieningen, begeleiding en beschermd wonen (€ 5 miljoen)). De kostenstijging op jeugdhulp is vooral zichtbaar in de verblijfszorg, de gezinshuizen, de specialistisch ambulante jeugdhulp en de jeugdhulpmaatregelen. De tekorten binnen de diverse onderdelen van de Wmo worden met name veroorzaakt door de aanzuigende werking i.v.m. het abonnementstarief (een lagere gemaximeerde eigen bijdrage) en demografische ontwikkelingen (vergrijzing).

PROGRAMMA 2 ONDERNEMEND BREDA

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 7,8 miljoen positief, hiervan is € 3,1 miljoen opgenomen aan verzoeken voor resultaatbestemming.

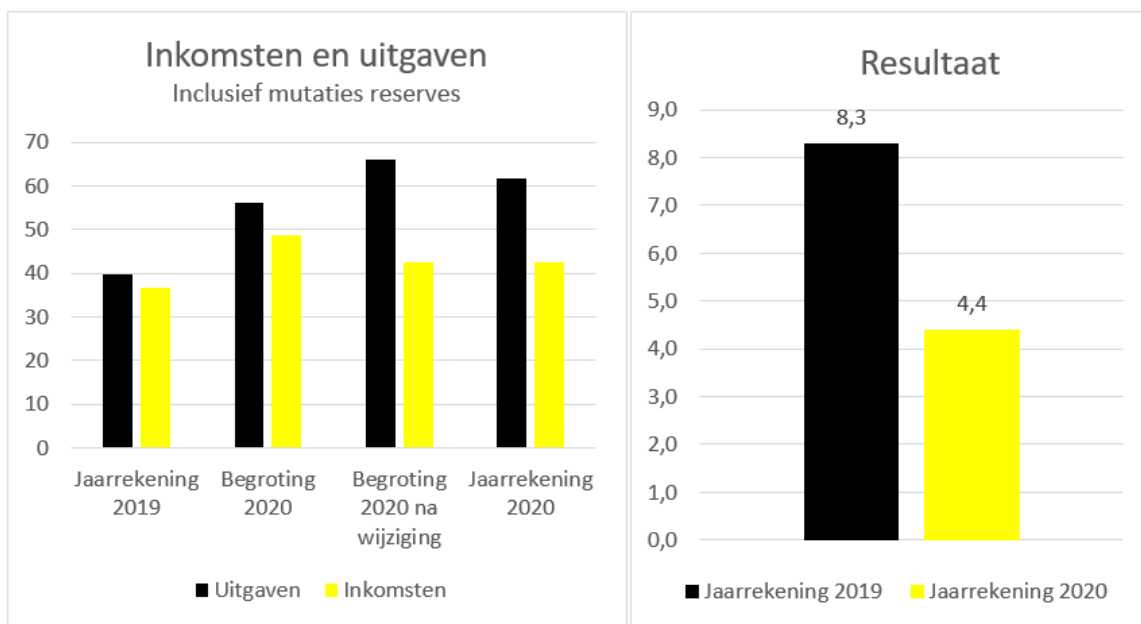
* De bedragen zijn in € miljoen weergegeven.

** Links is de ontwikkeling van de inkomsten en uitgaven weergegeven. Het verschil tussen de inkomsten en uitgaven betreft de gemeentefondsuitkering. Het resultaat rechts bestaat uit het resultaat van de jaarrekening 2019/2020 ten opzichte van de begroting 2019/2020 na wijziging.

Positieve resultaten van de grondexploitaties op bedrijventerreinen door tussentijdse winstnemingen, vrijval vanuit de voorziening en liquidatie van een grondexploitatie leiden tot een positief resultaat van € 4,7 miljoen. Daarnaast is € 0,7 miljoen van de ontvangen rijksmiddelen bij cultuur ter compensatie van de coronacrisis en € 0,3 miljoen vanuit het lokale steunpakket niet besteed. Voor de restmiddelen vanuit het Rijk zijn in de lokale corona aanpak lange termijn (2021) diverse ondersteuningsmaatregelen voor de sector cultuur opgenomen. Hiervoor worden onder andere de resterende rijksmiddelen ad € 0,7 miljoen overgeheveld naar 2021.

PROGRAMMA 3 DUURZAAM WONEN

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 4,4 miljoen positief, hiervan is € 2,7 miljoen opgenomen aan verzoeken voor resultaatbestemming.

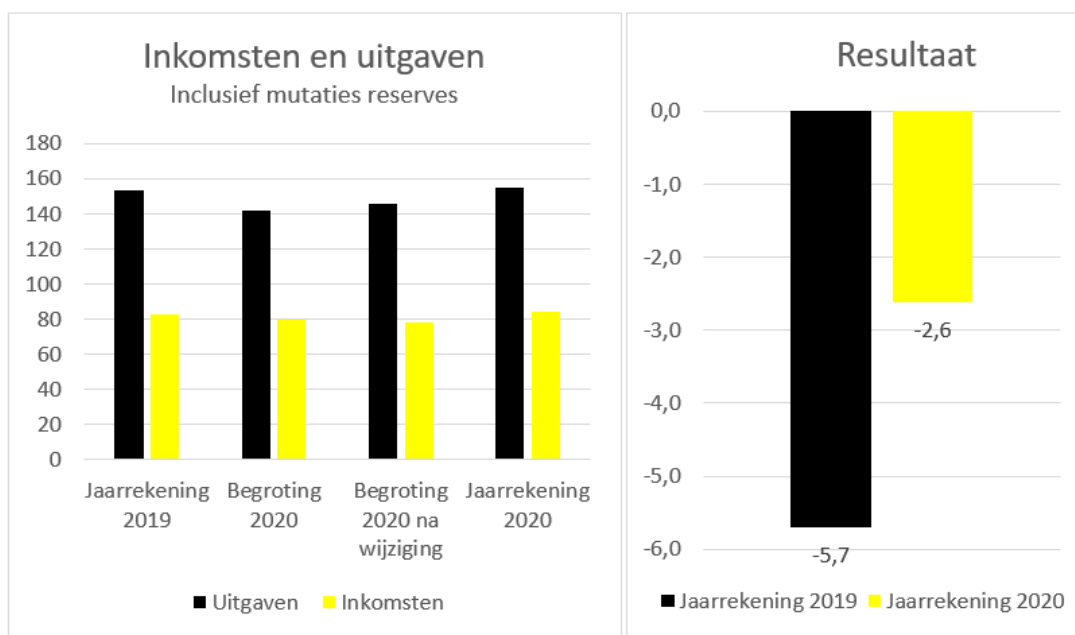
* De bedragen zijn in € miljoen weergegeven.

** Links is de ontwikkeling van de inkomsten en uitgaven weergegeven. Het verschil tussen de inkomsten en uitgaven betreft de gemeentefondsuitkering. Het resultaat rechts bestaat uit het resultaat van de jaarrekening 2019/2020 ten opzichte van de begroting 2019/2020 na wijziging.

Het positieve resultaat op grondexploitatie van woningen bedraagt € 3,3 miljoen door tussentijdse winstnemingen, vrijval vanuit de voorziening en liquidatie van een grondexploitatie en op panden en gronden door onder andere verkoop € 2,8 miljoen. Het resultaat wordt voor € 2,1 miljoen negatief beïnvloed door minder parkeerinkomsten wat niet helemaal gecompenseerd werd door lagere kosten als gevolg van minder inhuur van personeel en beveiliging. Voor het 1e halfjaar is vanuit het Rijk € 1,8 miljoen toegekend, voor het 2e halfjaar is landelijk € 250 miljoen compensatie toegezegd voor inkomstenderving (onder andere parkeren). Deze wordt pas toegekend na het vaststellen van de jaarrekening 2020 en mag niet verwerkt worden in de cijfers 2020.

PROGRAMMA 4 BASIS OP ORDE

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 2,6 miljoen negatief, voor specifieke positieve resultaten binnen het programma is voor € 1,36 miljoen opgenomen aan verzoeken voor resultaatbestemming.

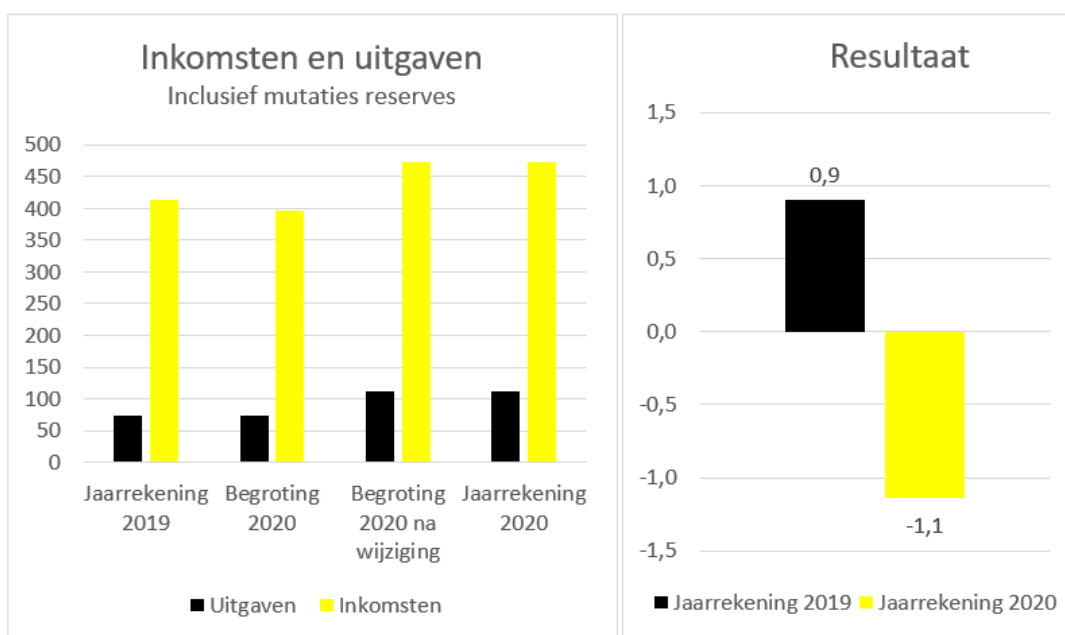
* De bedragen zijn in € miljoen weergegeven.

** Links is de ontwikkeling van de inkomsten en uitgaven weergegeven. Het verschil tussen de inkomsten en uitgaven betreft de gemeentefondsuitkering. Het resultaat rechts bestaat uit het resultaat van de jaarrekening 2019/2020 ten opzichte van de begroting 2019/2020 na wijziging.

De naheffing fiscaal parkeren leidt, ondanks de effecten van de lockdowns en correctie over voorgaande jaren, tot een positief resultaat van € 1,8 miljoen. In 2020 begonnen we met het rijden met scanauto's. Hierdoor is het te controleren gebied enorm vergroot. Daarnaast waren de inkomsten uit bouwleges € 1,5 miljoen hoger dan begroot door meer vergunningaanvragen, voornamelijk voor initiatieven met hoge bouwkosten. Het tekort op Afvalservice bedraagt € 2,9 miljoen als gevolg van sterk stijgende verwerkingskosten voor afval en de verhoging van de stortbelasting. Daarnaast zijn er tekorten in de bijdrage aan de Veiligheidsregio van per saldo € 0,8 miljoen vanwege met name een verhoging van de intekentaak Functioneel Leeftijdssontslag. Tot slot heeft in 2020 een aanvullende dotatie plaatsgevonden aan de pensioenvoorzieningen voor politieke ambtsdragers (Wet Appa) voor € 0,9 miljoen. Als gevolg van lage rentestanden was het treffen van een aanvullende voorziening hier noodzakelijk.

PROGRAMMA 5 ORGANISATIE EN FINANCIËN

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 1,1 miljoen negatief, voor specifieke positieve resultaten binnen het programma is voor € 1,6 miljoen opgenomen aan verzoeken voor resultaatbestemming.

* De bedragen zijn in € miljoen weergegeven.

** Links is de ontwikkeling van de inkomsten en uitgaven weergegeven. Het verschil tussen de inkomsten en uitgaven betreft de gemeentefondsuitkering. Het resultaat rechts bestaat uit het resultaat van de jaarrekening 2019/2020 ten opzichte van de begroting 2019/2020 na wijziging.

Het tekort op de bedrijfsvoering bedraagt € 1,1 miljoen. Dit komt onder andere door lagere toerekening van overhead aan investeringen, grondexploitaties en voorzieningen, hogere personeelslasten en een tekort op de overhead Atea. Daartegenover staat dat de uitvoering van de Tozo, waar een compensatie vanuit het Rijk voor wordt ontvangen, voor een deel binnen de gehele organisatie is opgevangen wat leidt tot een positief effect van € 1,2 miljoen.

Binnen het thema solide financiën zorgen lagere kapitaallasten als gevolg van lagere investeringen dan gepland voor een positief saldo van € 1,7 miljoen, de decembercirculaire voor een resultaat van € 1,9 miljoen positief en het saldo van het meerjarenperspectief (jaarschijf 2020) voor € 3,3 miljoen positief. Daartegenover staat een negatief resultaat van in totaal € 7,5 miljoen vanwege onder andere een lagere onttrekking uit de algemene reserve dan begroot en een lagere onttrekking uit de exploitatiereserve dan begroot. De lagere onttrekking uit de algemene reserve komt door lagere uitgaven voor het lokale steunpakket corona en de lagere onttrekking uit de exploitatiereserve komt doordat uitgaven voor geluidswerende werkzaamheden langs het HSL spoor in volgende jaren plaatsvinden. In de andere programma's leidt het niet doen van de onttrekking uit de reserves tot positieve saldi en gemeentebreed is het resultaat neutraal.

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOPROFIEL

Het risicoprofiel ontwikkelt zich in de afgelopen jaren als volgt:

Bedragen x € 1 miljoen

	2021	2022	2023	2024
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	94,1	92,4	102,7	113,3
Risicoprofiel (exclusief risico's Corona)				67,0
Beschikbaar weerstandsvermogen				46,3

Om de risico's van € 67,0 miljoen af te dekken heeft de gemeente in 2024 € 113,3 miljoen als weerstandscapaciteit beschikbaar. Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit minus het risicoprofiel en bedraagt € 46,3 miljoen (€ 113,3 -/- € 67,0 miljoen). Dit betekent dat als de risico's zich voordoen, we de beleidsuitvoering kunnen voortzetten. Bij de begroting 2021 bedroeg het weerstandsvermogen € 44,7 miljoen.

INVESTERINGEN

Bij de ontwikkelingen in de stad horen investeringen. Investeringsplanning en uitgaven voor het jaar 2020 was als volgt:

Bedragen x € 1 miljoen

	Bedrag
Beschikbaar voor 2020	58,1
Uitgaven 2020	42,9
Restant 2020	15,2

De uitgaven betreffen in 2020 € 42,9 miljoen van de beschikbare € 58,1 miljoen. Dit zijn met name uitgaven op het gebied van de Nieuwe Mark, mobiliteit (incl. beheer openbare ruimte wegen), groen en water, het talentencentrum en de verduurzamingsopgave van het gemeentelijk vastgoed. De onderwerpen waar we in 2020 minder hebben uitgegeven dan gepland zijn grote woonprojecten, groene pleinen en parken 2.0, vastgoed en wagenpark. Het restant van € 15,2 miljoen voor het jaar 2020 zal worden doorgeschoven naar de komende jaren.

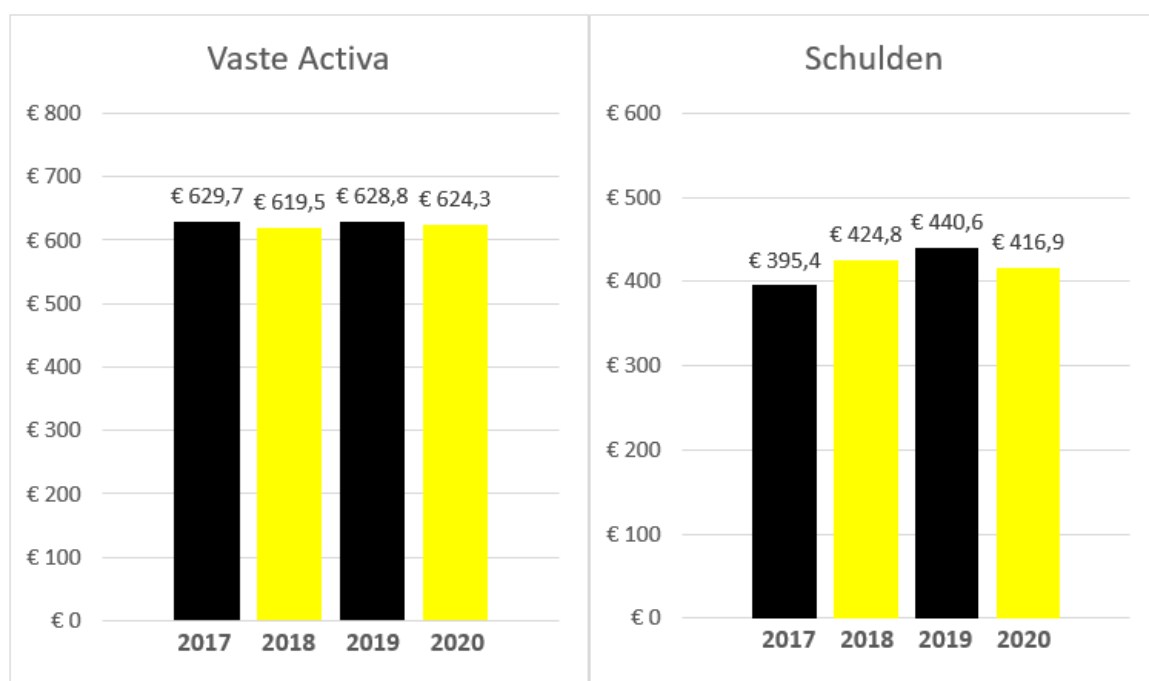
Voor de komende jaren zijn daarnaast de volgende bedragen beschikbaar:

Bedragen x € 1 miljoen

	2021	2022	2023	2024
Beschikbaar gesteld investeringsvolume	93,45	66,16	52,45	42,54
Vrije investeringsruimte	4,66	1,36	0,20	1,86
Totale investeringsruimte	98,11	67,52	52,65	44,40

ONTWIKKELING VAN DE BALANSPOSITIES

De balans geeft inzicht in de omvang van bezittingen van de gemeente Breda en hoe die bezittingen worden betaald. De ontwikkeling van de reserves en de schuldpositie heeft invloed op de financiële positie van de gemeente.

De investeringen die we doen in de stad activeren we en nemen we op onder onze vaste activa. Over deze activa schrijven we gedurende een langere periode af, dat is samen met rente de kapitaallast welke we jaarlijks in onze exploitatie verantwoorden. Ten opzichte van 2019 neemt de vaste activa licht af. Er is dus per saldo iets meer afgeschreven dan geïnvesteerd.

Onze schuldbestand hangt samen met alle uitgaven en inkomsten. Naarmate de uitgaven toenemen zijn ook meer financiële middelen benodigd om deze uitgaven te kunnen financieren. In het jaar 2020 is de schuldbestand gedaald ten opzichte van 2019. Wat voor de ontwikkeling van deze positie van belang is, is de beoordeling in hoeverre we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. Dit wordt uitgedrukt in het kengetal de netto-schuldquote. Deze ontwikkelt zich vanaf 2019 als volgt:

	2017	2018	2019	2020
Netto schuldquote	69,30%	68,90%	71,51%	61,50%
Gecorrigeerde netto schuldquote	42,30%	43,00%	46,25%	39,90%

Als dit kengetal minder dan 90% bedraagt dan wordt dit gekwalificeerd als 'uitstekend'. Dit kengetal laat zien dat we, ook bij een stijging van de schuldbestand, goed in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen.

De reservepositie bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. In totaliteit bedraagt dit € 122 miljoen. De algemene reserve is in 2020 toegenomen van € 76 miljoen naar € 93 miljoen. Dit is met name veroorzaakt door de vrijval van de investeringsreserve naar de algemene reserve bij de jaarrekening 2019, de jaarlijkse stortingen in de algemene reserve, het negatieve resultaat na bestemming van de jaarrekening 2019 en de onttrekking uit de reserve voor de voorziening als gevolg van de aankoop van het Corbion terrein.

De bestemmingsreserves bestaan uit diverse reserves, de grootste is de reserve versnellingsopgave wonen. In 2019 is gestart met de versnellingsopgave Wonen voor de realisatie, of in harde plancapaciteit brengen, van 6.000 woningen. In de reserve zit eind 2020 € 7,2 miljoen.

Inzicht in de omvang van de reserves (eigen vermogen) wordt ook wel geduid in het kengetal solvabiliteit. Deze ontwikkelt zich vanaf 2019 als volgt:

	2017	2018	2019	2020
Solvabiliteitsratio	20,90%	18,35%	17,56%	18,41%
Solvabiliteitsratio exclusief doorleningen	27,73%	24,06%	23,00%	23,84%

Solvabiliteit wordt uitgedrukt in een percentage van eigen vermogen ten opzichte van totaal vermogen wat inzicht geeft in de mate waarin we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. Dit moet nadrukkelijk in samenhang worden gezien met het kengetal gecorrigeerde netto-schuldquote zoals eerder is toegelicht. Dit kengetal wordt gedempt als gevolg van het feit dat de Gemeente Breda grote geldleningen heeft verstrekt aan woningcorporaties en aan BreedSaam als gevolg van de doordecentralisatie onderwijshuisvesting. Zonder deze doorleningen is het kengetal solvabiliteit 23,8% en dat geeft een realistischer beeld van de financiële positie van de Gemeente Breda. De ondergrens voor het solvabiliteitsratio wordt, qua advieswaarde door de VNG, gesteld op 20%, waarden daarboven worden aangemerkt als 'goed'. De solvabiliteitsratio exclusief doorleningen van 23,8% is daarmee te kwalificeren als 'goed'. Voor een uitgebreidere toelichting op de kengetallen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

